

دانشکده طب سنتی

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید بهشتی

رساله

جهت دریافت درجه دکترای تخصصی Ph.D. طب سنتی

عنوان

**مقایسه اثر فرآورده برگرفته از طب سنتی با متفورمین بر
اولیگومنوره بیماران مبتلا به سندرم تخمدان پلی کیستیک**

اساتید راهنما

دکتر مژگان تن ساز

دکتر هما حاجی مهدی پور

اساتید مشاور

دکتر مریم افراخته

دکتر سودابه بیوس

دکتر فتانه هاشم دباغیان

نگارش

دکتر مریم بهمن

چکیده فارسی

عنوان: مقایسه اثر فرآورده برگرفته از طب سنتی با متفورمین بر اولیگومنوره بیماران مبتلا به سندرم تخمدان پلی کیستیک.

سابقه و هدف: اکثریت بیماران با سندرم تخمدان پلی کیستیک (PCOS) دارای نامنظمی قاعدگی و اولیگومنوره هستند. اولیگومنوره عمدتاً با داروهای هورمونی درمان می‌شود. در طب سنتی ایران تعدادی از گیاهان دارویی در درمان اولیگومنوره استفاده می‌شوند. هدف ما در این تحقیق بررسی اثر فرآورده سنتی (حاوی تخم هویج، رازیانه، پنچ انگشت) بر اولیگومنوره بیماران PCOS و مقایسه آن با متفورمین بوده است.

روش بررسی: این تحقیق یک مطالعه بالینی تصادفی شده است که در آن ۱۵۰ بیمار مبتلا به اولیگومنوره در زمینه PCOS، با سن ۱۸-۴۳ سال مراجعه کننده به درمانگاه طب سنتی و مطب مامایی به طور تصادفی به سه گروه تقسیم شدند: گروه اول دریافت کننده کپسول فرآورده سنتی به تعداد چهار کپسول روزانه به صورت دو بار در روز، گروه دوم دریافت کننده قرص متفورمین به تعداد سه عدد روزانه به صورت یک قرص پس از هر غذا و گروه سوم دریافت کننده همزمان فرآورده سنتی (چهار کپسول روزانه، به صورت دو بار در روز) و متفورمین (سه قرص روزانه به صورت یک قرص پس از هر غذا) بودند. بیماران به مدت سه ماه درمان گرفتند و در ماه چهارم بدون درمان پیگیری شدند. وقوع خونریزی قاعدگی، نظم قاعدگی، مدت زمان قاعدگی، حجم خونریزی پیروید و فاصله بین پیرویدها ارزیابی شد. اطلاعات حاصل با استفاده از آزمون Chi-Square و Anova آنالیز شد. یافته‌ها: وقوع پیروید در کل بیماران در طول سه ماه مداخله ۸۷/۲٪ بود. این میزان در گروه فرآورده سنتی ۸۶/۵٪، در گروه متفورمین ۸۹/۷٪ و در گروه فرآورده سنتی + متفورمین ۸۵/۴٪ بود. در میزان وقوع پیروید اختلاف معناداری بین سه گروه وجود نداشت ($P > 0.05$). تعداد قاعدگی در ماه در گروه فرآورده سنتی و فرآورده سنتی + متفورمین در پایان سه ماه نسبت به قبل از مداخله به طور معنادار بهبود یافت ($P = 0.02$). تعداد روزهای خونریزی قاعدگی در اولین و دومین سیکل در گروه فرآورده سنتی در مقایسه با دو گروه دیگر بیشتر بود. حجم خونریزی در طول مداخله در هیچیک از گروه‌ها تغییر معنادار نداشت. وقوع قاعدگی در ماه چهارم (بدون دارو) در گروه فرآورده سنتی به طور معنادار بیش از دو گروه دیگر بود.

نتیجه‌گیری: فرآورده سنتی در درمان اولیگومنوره بیماران PCOS در مقایسه با متفورمین اثرات بهتری داشت. به نظر می‌رسد این فرآورده گیاهی بتواند جایگزین متفورمین در درمان این بیماران باشد.

واژگان کلیدی: سندرم تخمدان پلی کیستیک، طب سنتی ایران، اولیگومنوره، هویج، رازیانه، پنچ انگشت.

Abstract

Title: Comparing the effect of an herbal product based on traditional medicine with metformin on oligomenorrhea in polycystic ovary syndrome.

Background and Aim: The majority of women with polycystic ovary syndrome (PCOS) have an abnormal menstrual cycle and oligomenorrhoea. In Iranian traditional medicine (ITM), some herbal medicines are used for treatment of oligomenorrhea. We aimed to examine the effect of traditional product (fennel fruits, carrot seeds, chaste tree fruits) on oligomenorrhea in PCOS and compare with it metformin.

Methods: In this randomized clinical trial, 150 women aged between 18-43 years old with oligomenorrhea due to PCOS referred to the gynecological clinics were randomly assigned into three groups. Group1 received traditional product, 4 caps daily (BID); group2 received metformin, 1 tab TDS after meals; group 3 received traditional product, 4 caps daily (BID), plus metformin 1 tab TDS. The patients were treated for three months and followed in the 4th month. The occurrence of menstrual bleeding, menstrual cyclicity, duration and volume of the bleeding were evaluated. Data were analyzed using chi-square or one-way ANOVA tests.

Results: Occurrence of menstrual bleeding was 82.7% in all patients. This rate was 86.5% in the traditional product group, 89.7% in the metformin group and 85.4% in the traditional product+metformin group, with no significant difference between the three groups ($p>0.05$). Menstrual cyclicity significantly improved from baseline in one and two groups ($p=0.02$). Duration of menstrual bleeding was significantly higher in traditional product group in the first and the second menstrual bleeding compared to the other two groups ($p<0.05$). The occurrence of menstrual bleeding in traditional product was significantly higher than two other groups in fourth month (drug-free) ($p=0.03$).

Conclusion: The traditional product has better effects compared with metformin in the treatment of oligomenorrhea in PCOS patients. It seems that this herbal product can be an alternative treatment in these patients.

KeyWords: Polycystic Ovary Syndrome, Iranian Traditional Medicine, Oligomenorrhea, Carrot, Fennel, Chaste tree